

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - **Ontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer en energie-efficiëntie**
- **Definitieve goedkeuring na advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State**

Samenvatting

Via dit zesde verzameldecreet energie worden aanpassingen doorgevoerd aan het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en het Energiedecreet van 8 mei 2009. Het gaat voornamelijk om aanpassingen die betrekking hebben op netbeheer, energie-efficiëntie en de afbouw van de afhankelijkheid van fossiele energiebronnen:

- Een aantal decretale gunstmaatregelen die de aansluiting van WKK op het distributienet begunstigen vanaf 1 januari 2025 worden afgeschaft.
- Het voor van ontwerpdecreet voorziet ook in het creëren van een decretaal kader ter omzetting van artikel 5 en 6 van de richtlijn (EU) 2023/1791 aangaande de leidende rol voor de publieke sector op het gebied van energie-efficiëntie en de voorbeeldfunctie van de gebouwen van overheidsinstanties.
- Wat netbeheer betreft wordt een nieuw decretaal kader met betrekking tot distributieveiligheid (aardgas, elektriciteit, thermische energie) ingevoegd, wordt de verplichting dat de distributienetbeheerders jaarlijks een investeringsplan bij de regulator moeten indienen versoepeld naar tweejaarlijks, wordt een nieuwe verplichting ingevoerd met betrekking tot het indienen van een databeheersplan, worden de regels aangaande de productie van elektriciteit en thermische energie door de distributienetbeheerders gewijzigd. Ook bevat het ontwerpdecreet regels met betrekking tot wat de netbeheerders dienen te doen bij niet-communicerende digitale meters en wordt bepaald dat een leverancierswissel binnen de 24 uur enkel kan bij netgebruikers met een digitale meter.
- Voorts wordt het Energiedecreet van 8 mei 2009 gewijzigd teneinde meer transparantie te bieden op het vlak van de toekenning van groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong. Aangezien de VREG als parlementaire instelling niet onder het toepassingsgebied valt van het decreet van 19 november 2021 tot oprichting van een Vlaams subsidieregister en de VREG een decretaal vastgesteld geheimhoudingsplicht heeft, is er momenteel immers geen transparantie en openheid met betrekking tot dergelijke steun. Dit wordt thans geremedieerd zodat ook aangaande deze steun aan ondernemingen de nodige publieke transparantie zal worden verschaft.
- Er wordt een rapporteringsverplichting met betrekking tot waterstof ingevoerd.
- Tot slot wordt met betrekking tot de administratieve sanctie voor energiefraude verduidelijkt dat de sanctie per inbreuk geldt, en wordt de maximumboete voor het niet voldoen aan de renovatieverplichting gedifferentieerd op basis van de aard van het gebouw (niet-residentieel versus residentiële gebouweenheid).

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2023/398 werd op 12 oktober 2023 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 12 oktober 2023 verkregen. Het akkoord van de minister van begroting werd op 20 oktober 2023 verkregen.

In het kader van een door de federale regering opgestarte procedure van betrokkenheid op grond van artikel 3 van het protocol van 24 april 2001 inzake de regeling van de betrokkenheid van de gewestregeringen betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van het Belgisch Scheepvaartwetboek, heeft de Vlaamse Regering in vergadering van 22 september 2023 gesteld dat de erin vervatte federale invoering van de ETS-verplichting (Europese emissiehandel) voor scheepvaart en de controle hierop een gewestmaterie betreft en dat het artikel 27 van het federale wetsontwerp op dat punt een bevoegdheidsoverschrijding betreft. De Vlaamse Regering stelde voor besprekingen op te starten met de federale regering met het oog op het afsluiten van een samenwerkingsakkoord aangezien de aanpassing van het Scheepvaartwetboek raakvlakken heeft met de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest.¹ De Vlaamse Regering formuleerde dit standpunt ook eerder reeds tijdens de Nationale Klimaatcommissie van 1 juni 2023, alsmede op het Overlegcomité van 7 juni 2023. De Vlaamse Regering is in deze dan ook van oordeel dat een samenwerkingsakkoord dient gesloten te worden tussen de federale Staat en de gewesten, waarin de gewesten worden aangeduid als administrerende autoriteit, wat betreft de implementatie van het ETS Scheepvaart in België. Op 22 september 2023 besliste de Vlaamse Regering dan ook om aan de federale regering te vragen het voorontwerp van wet tot wijziging van het Scheepvaartwetboek en deze Vlaamse standpuntbepaling aan de Raad van State te bezorgen voor advies over de bevoegdheidsverdeling van ETS Scheepvaart in België en besprekingen op te starten met de federale regering met het oog op het afsluiten van een samenwerkingsakkoord.

Inmiddels hebben zowel de federale regering als het Waalse Gewest een advies van de Raad van State ontvangen met betrekking tot de bevoegdheid omtrent de omzetting van ETS Scheepvaart.²

De Vlaamse Regering benadrukt in dit kader nogmaals de vraag om spoedig werk te maken van het samenwerkingsakkoord (zie infra).

¹ Zie ook VR 2023 2209 DOC. 1224/1. Nota aan de Vlaamse Regering van 22 september 2023 betreffende standpuntbepaling van de Vlaamse Regering betreffende het voorontwerp van wet tot wijziging van het Belgisch Scheepvaartwetboek.

² De federale overheid ontving ondertussen advies nr. 75.363/4 van 28 maart 2024 over een voorontwerp van wet 'tot wijziging van het Belgisch Scheepvaartwetboek en diverse wetten betreffende de scheepvaartregelgeving' en de Waalse Regering ontving advies nr. 75.122/VR over het avant-projet de décret de la Région wallonne 'modifiant le décret du 10 novembre 2004 instaurant un système d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre, créant un Fonds wallon Kyoto et relatif aux mécanismes de flexibilité du Protocole de Kyoto, en vue de transposer partiellement les directives (UE) 2023/959 et 2023/958 du Parlement européen et du Conseil du 10 mai 2023'.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 27 oktober 2023 haar eerste principiële goedkeuring³ aan het *voontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie*, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om hierover het advies van de VREG, de SERV en de MINA-raad in te winnen.

De VREG verleende diens advies op 24 november 2023.

De SERV en de MINA-raad werden op 27 oktober 2023 namens de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, verzocht over het voorliggende voorontwerp van decreet hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen. Er werd binnen die termijn geen advies ontvangen. De MINA-raad en de SERV gaven pas op respectievelijk 8 en 11 december 2023 hun goedkeuring aan een gezamenlijk advies over het voorliggende voorontwerp van decreet.

D. TWEEDE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte vervolgens in vergadering van 15 december 2023 haar tweede principiële goedkeuring⁴ aan het *voontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie*, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om hierover het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State in te winnen met het verzoek hun advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen als vermeld in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

2. ADVIES NR. 75.164/VR/16 VAN DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE

Op 20 december 2023 is de adviesaanvraag van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme betreffende het voorontwerp van "decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie", in de rol van de afdeling wetgeving ingeschreven met als rolnummer 75.164/16-VR 16.4. Deze adviestermijn (= termijn van orde) verstreek op 19 januari 2024 zonder dat een advies werd opgeleverd.

Op 7 februari 2024 berichtte de griffie van de Raad van State dat de oorspronkelijke adviestermijn werd verlengd tot 5 februari 2024. Deze verlenging vloeide voort uit artikel 84, §1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, waarin wordt bepaald dat de termijn verlengd wordt in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers of door de algemene vergadering. Ook deze adviestermijn (= termijn van orde) verstreek zodoende zonder dat een advies werd opgeleverd.

³ VR 2023 2710 DOC.1430

⁴ VR 2023 1512 DOC.1822

Het voorliggende ontwerpdecreet bevat echter een aantal maatregelen ter uitvoering of ter omzetting van verschillende Europese regelgeving (bijv. de richtlijn (EU) 2023/959, de richtlijn (EU) 2023/1791), waardoor er een mate van dringendheid aan dit ontwerpdecreet is gekoppeld.

Conform artikel 59, 1 van het Reglement van het Vlaams Parlement wordt een ontwerp van decreet, evenwel met de memorie van toelichting, het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State en het ontwerp van decreet, bij de voorzitter ingediend en onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

Het Vlaams Parlement stelde voorts de datum van maandag 26 februari 2024 vast als limietdatum voor het indienen van decreetgevende initiatieven om nog deze legislatuur te worden behandeld. Door deze limietdatum en het ontbreken van het advies van de Raad van State komen de voormelde omzettingen in het gedrang⁵ en dreigt het Vlaamse Gewest te worden onderworpen aan ingebrekestellingen en met reden omkleedde adviezen van de Europese Commissie wegens geen tijdige omzetting. Het Uitvoerend Bureau van het Vlaams Parlement stond voor dit ontwerpdecreet echter een uitstel toe op die voormelde deadline omdat het uitblijven van het tijdig aangevraagde advies buiten de wil om van de Vlaamse Regering is.

Het advies nr. 75.164/VR/16 van de Raad van State werd uiteindelijk pas op 28 maart 2024 verstrekt, en maar op 5 april 2024 door de griffie aan de adviesvrager bezorgd. Het advies gaat als bijlage 3. In haar advies maakte de Raad van State de volgende opmerkingen:

Emissiehandel (ETS)

Bevoegdheidsverdeling omzetting ETS Scheepvaart

De Raad van State stelt in zijn advies dat de richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 'tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad' een regeling beoogt in te voeren die er globaal toe strekt de broeikasgasemissies te verminderen. Die doelstelling geldt volgens de Raad thans zowel voor de luchtvaart als voor het maritiem vervoer.

De bevoegdheid van de gewesten om de bepalingen van de richtlijn betreffende de luchtvaart althans gedeeltelijk om te zetten staat volgens de Raad van State buiten kijf, al dient er wel conform de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (bv. arrest nr. 33/2011 van het Grondwettelijk Hof van 2 maart 2011) over die materie een samenwerkingsakkoord te worden afgesloten.

Het Hof stelde in haar rechtspraak immers m.b.t. ETS Luchtvaart dat de bevoegdheid van de gewesten inzake de bescherming van de lucht de bevoegdheid omvat om maatregelen te nemen teneinde de uitstoot van broeikasgassen in de lucht te verminderen. Die bevoegdheid is niet beperkt tot vaste installaties, maar betreft elke uitstoot van broeikasgassen, ongeacht de oorsprong. Gelet op de weerslag van broeikasgassen op het leefmilieu, en inzonderheid op het klimaat, vermogen de gewesten bijgevolg maatregelen te nemen teneinde de uitstoot van broeikasgassen door vliegtuigen te verminderen, voor zover zij evenwel hun territoriale bevoegdheid niet overschrijden. Het Hof meende echter dat de bevoegdheden van de federale Staat en de gewesten door, enerzijds, de Europeesrechtelijke noodzaak dat er slechts één administrerende overheid mag zijn per vliegtuigexploitant en, anderzijds, de hoofdzakelijk gewestgrensoverschrijdende aard van de door in een gewest landende of opstijgende vliegtuigen veroorzaakte emissies tijdens hun volledige vlucht, dermate verweven zijn dat ze niet dan in onderlinge samenwerking kunnen worden uitgeoefend. Een

⁵ Zo diende artikel 1 van richtlijn (EU) 2023/959 te worden omgezet tegen 1 januari 2024 en dient artikel 2 te worden omgezet tegen 30 juni 2024, dient de richtlijn (EU) 2023/1791 grotendeels te worden omgezet tegen 11 oktober 2025 (eerst dient decretaal kader te worden voorzien, waarna nog een uitvoeringsbesluit nodig zal zijn om tot volledige omzetting te komen), maar zijn er in die richtlijn ook bepalingen die al tegen 15 mei 2024 moeten zijn geoperationaliseerd, enzovoort.

samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de gewesten maakt het mogelijk om, naar het voorbeeld van de richtlijn 2003/87/EG (artikel 18ter), zo nodig de bevoegde federale (luchtvaart)autoriteiten bij de toepassing van het stelsel te betrekken.

Die redenering van het Grondwettelijk Hof kan volgens de Raad van State echter *mutatis mutandis* ook worden gevolgd met betrekking tot de omzetting van richtlijn (EU) 2023/959 en scheepvaart. Zodoende dient volgens de Raad van State te worden geconcludeerd dat de federale overheid niet het enige beleidsniveau is dat bevoegd is om richtlijn (EU) 2023/959 om te zetten; ook de gewesten zijn daartoe bevoegd, op grond van hun bevoegdheden inzake de bescherming van het leefmilieu, bedoeld in artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De gewesten moeten die richtlijn volgens de Raad dus in principe binnen de grenzen van hun bevoegdheden omzetten door vooraf met de federale Staat een samenwerkingsakkoord te sluiten, en dit om soortgelijke redenen als die welke door het Grondwettelijk Hof met betrekking tot luchtvaart worden aangehaald.

De Raad van State concludeerde over deze materie dat bijgevolg het Vlaamse Gewest weliswaar eveneens bevoegd is om richtlijn (EU) 2023/959 om te zetten met betrekking tot het ETS voor het maritiem vervoer, maar dat die omzetting vereist dat daarover eerst met de federale overheid en, in voorkomend geval, de andere gewesten binnen de grenzen van hun bevoegdheden, een samenwerkingsovereenkomst wordt gesloten, in het bijzonder om de bevoegde “administrerende autoriteit ten aanzien van een scheepvaartmaatschappij” te bepalen. Bijgevolg zag de Raad van State af van een verder onderzoek van de bepalingen van het voorontwerp die betrekking hebben op de uitbreiding van het ETS tot het maritiem vervoer.

De Vlaamse Regering neemt akte van het feit dat de Raad van State erkent dat deze materie in principe een gewestaangelegenheid is maar dat hierover een samenwerkingsakkoord dient te worden gesloten. Omwille van de door de Raad aangehaalde beweegredenen worden de bepalingen die tot omzetting van ETS Scheepvaart dienen dan ook uit het ontwerp geschrapt. De Vlaamse Regering zal dan ook eerst - met respect voor de gewestelijke bevoegdheden - met de andere gefedereerde entiteiten hierover een samenwerkingsakkoord dienen af te sluiten alvorens zij m.b.t. deze materie een decretaale aanpassing aan het DABM kan doorvoeren. In het licht van de door de Raad van State aangehaalde gelijkenissen met luchtvaart is het volgens de Vlaamse Regering naar analogie ook logisch dat ook voor scheepvaart de gewesten de “bevoegde autoriteiten” zijn.

De Vlaamse Regering zal er echter over dienen te waken dat ook de andere gefedereerde entiteiten zich aan de strekking van dit advies houden (verplichte noodzaak tot het voorafgaandelijk sluiten van een samenwerkingsakkoord) en zal de gepaste maatregelen moeten nemen om haar belangen en bevoegdheden te vrijwaren indien dat niet het geval zou zijn en men toch eenzijdig zonder samenwerkingsakkoord overgaat tot omzetting.

Bevoegdheidsverdeling omzetting “ETS2”

De Raad van State bevestigt in zijn advies dat de omzetting van het “ETS2” (emissiehandelssysteem voor de gebouwensector, de wegvervoerssector en de aanvullende sectoren) een gewestelijke leefmilieubevoegdheid is als bedoeld in artikel 6, §1, II, eerste lid, 1° van de BWHI.

Op grond van het voormelde artikel 6, § 1, II, eerste lid, van de BWHI zijn de gewesten immers bevoegd voor de voorkoming en bestrijding van de verschillende vormen van milieuverontreiniging. Volgens de Raad vindt de gewestwetgever in het punt 1° van die bepaling dan ook de algemene bevoegdheid die hem in staat stelt hetgeen betrekking heeft op de bescherming van het leefmilieu, onder meer van de lucht, tegen verontreiniging en aantasting, te regelen. Uit de parlementaire voorbereiding van de BWHI vloeit volgens de Raad voort dat de aan de gewesten toegewezen bevoegdheid inzake de bescherming van de lucht onder meer betrekking heeft op de aangelegenheden welke werden geregeld bij de wet van 28 december 1964 ‘betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging’.

Luidens artikel 2 van die wet wordt onder “luchtverontreiniging” verstaan “het in de lucht lozen, ongeacht de oorsprong van gassen, vloeistoffen of vaste stoffen, die de gezondheid van de mens kunnen aantasten, nadelig kunnen zijn voor dieren en planten of schade kunnen toebrengen aan goederen en aan stads- en natuurschoon”. Uit wat voorafgaat vloeit voort dat de bevoegdheid van de gewesten inzake de bescherming van de lucht de bevoegdheid omvat om maatregelen te nemen teneinde de uitstoot van broeikasgassen in de lucht te verminderen. Die bevoegdheid is volgens de Raad van State niet beperkt tot vaste installaties, maar betreft elke uitstoot van broeikasgassen, ongeacht de oorsprong.

De vraag rijst volgens de Raad van State niettemin of het feit dat niet de rechtstreekse emittenten van de broeikasgassen aan deze verplichtingen worden onderworpen (in tegenstelling tot wat het geval is voor luchtvaartactiviteiten en maritieme vervoersactiviteiten), maar dat de verplichtingen hogerop in de toeleveringsketen worden vastgesteld, tot gevolg heeft dat de ontworpen regeling niet meer past binnen de ingeroepen gewestbevoegdheid. Gelet op de aard van de verplichtingen lijkt dit niet het geval te zijn. In lijn met de doelstellingen van het ETS-systeem, zoals uiteengezet door het Hof van Justitie, moet immers worden vastgesteld dat de emissiehandel erop gericht is om de emissie van broeikasgassen te reduceren aan de laagst mogelijke prijs, en dus een leefmilieumaatregel inhoudt. Daaraan wordt geen afbreuk gedaan door het feit dat de regeling wordt aangehaakt bij de uitslag van de brandstoffen. Op die manier wordt weliswaar gebruik gemaakt van concepten die hun oorsprong vinden in de federale regelgeving voor de accijnzen, maar het opzetten van een systeem van emissierechten kan volgens zowel het Hof van Justitie⁶ als de Raad van State niet worden beschouwd als een fiscale maatregel.

De Raad van State benadrukt hierbij voorts dat de federale overheid zich evenmin kan beroepen op de bevoegdheidsgronden uit de BWHI met betrekking tot productnormering (artikel 6, § 1, II, tweede lid, 1°, van de BWHI) of het prijs- en inkomensbeleid (artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 3°, van de BWHI). De Raad meent immers dat het opzetten van een systeem van emissiehandel dat losstaat van de samenstelling van de brandstoffen, met het oog op het gebruik van die brandstoffen te reduceren, geen productnorm is, en dat alhoewel de emissierechten bedoeld zijn om verrekend te worden in de prijs van de omgeslagen brandstoffen, moet worden vastgesteld dat die impact slechts indirect is, en de ontworpen regeling als dusdanig niet in de prijsvorming ingrijpt. De conclusie van de Raad is dan ook onomwonden dat de ontworpen regeling past binnen de ingeroepen materiële bevoegdheden van het Vlaamse Gewest.

De Raad meent wel dat er wat het ontwerpdecreet en ETS betreft toch onduidelijkheid is over het territoriale aanknopingspunt. De Raad zegt dat in het kader van “federale loyaliteit minstens de definities van het begrip “gereguleerde entiteit” in onderling overleg moeten worden aangenomen door de gewesten, opdat elke situatie door één enkele gewestwetgever wordt geregeld. Indien bovendien niet enkel rekening zou worden gehouden met de plaats waar de gereguleerde entiteit is gevestigd, maar ook met de plaats waar de emissies gebeuren, kan bovendien niet a priori worden uitgesloten dat de emissies van bepaalde activiteiten van de “aanvullende sectoren” ook zouden kunnen plaatsvinden in de territoriale zee, zodat ook de federale overheid op grond van haar leefmilieubevoegdheden zou kunnen zijn geïmpliceerd. De Raad meent dat gelet op het ontbreken van duidelijke territoriale aanknopingspunten die werden afgestemd met de andere potentieel bevoegde overheden het voorontwerp “onvoldragen” is. Om die redenen ziet de Raad van State af van verder onderzoek van het ontworpen hoofdstuk.

De Vlaamse Regering neemt akte van het advies en meent dat het van essentieel belang is dat de Raad van State in dit kader de principiële gewestelijke bevoegdheid in deze materie expliciet bevestigde. Net zoals de Raad in voetnoot 59 van haar advies zelf al aanhaalt is een federale betrokkenheid omwille van de territoriale zee immers een louter theoretische mogelijkheid. Het weze in het licht van het advies van de Raad van State dan ook duidelijk dat volgens de Vlaamse Regering de gewesten de “bevoegde autoriteiten” dienen te zijn en een federale betrokkenheid er hoogstens in

⁶ HvJ 21 december 2011, zaak C-366/10, *Air Transport Association of America*, ECLI:EU:C:2011:864, punt 147

het kader van informatiedoorstroming zal zijn. De omzetting met betrekking tot ETS2 volgt bij “uitslag tot verbruik van brandstoffen” echter de criteria uit de richtlijn, waarbij het niveau van “vestigingseenheid” het meest logische is. Desalniettemin zal rond dit territoriaal aanknopingspunt met de andere gewesten nog de nodige afstemming worden nagestreefd. Om die redenen wordt de regeling voorlopig uit het ontwerpdecreet gehaald. De Vlaamse Regering dringt echter bij de andere gewesten aan dat er spoedig werk wordt gemaakt van een dergelijke afstemming.

Energie

- De Raad stelt dat in artikel 2 dient te worden opgenomen dat het decreet ook strekt tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001. Anderzijds is het niet vereist dat in het begin van een wetgevende tekst wordt verwezen naar de verordening of verordeningen waaraan uitvoering wordt gegeven.

Hieraan wordt uitvoering gegeven.

- De Raad stelt dat er zal over moeten worden gewaakt dat de diverse voorgenomen wijzigingen van artikel 591 van het Gerechtelijk Wetboek op het niveau van het Vlaamse Gewest in voldoende mate op elkaar afgestemd zijn. Hiervan wordt akte genomen.
- De draagwijdte van de begrippen “codes van goede praktijk” en “vrijwillige akkoorden” vermeld in het ontworpen punt w) van artikel 3.1.3, eerste lid, 1°, van het Energiedecreet is volgens de Raad onduidelijk. De Raad meent dat het gaat om de mededeling van de VREG “met betrekking tot goede praktijk betaalplannen bij commerciële leveranciers”. Dat maakt geen deel uit van het regelgevend kader en is volgens de Raad niet juridisch afdwingbaar. Het gaat dus om een mededeling zonder bindende juridische waarde, die deel uitmaakt van de *soft law* (door de VREG “soft regulering” genoemd). Er valt aldus volgens de Raad niet goed in te zien op welke wijze de VREG “toezicht” op de naleving van deze mededeling zonder bindende juridische waarde zou kunnen uitoefenen.

Dit standpunt kan niet worden gevolgd. De Raad verliest uit het oog dat een overeenkomst de partijen tot wet strekt. Deze bepaling heeft dan ook de bedoeling om via een decretale grondslag dergelijke gewestelijke “codes van goede praktijk” en “vrijwillige akkoorden” in hoofde van de deelnemende marktpartijen te kunnen handhaven. De regulator is daarvoor het meest geschikt. Een dergelijke handhaving strekt zich uiteraard niet uit tot marktpartijen die niet tot de code of het akkoord zijn toegetreden.

- De Raad meent dat naar analogie met advies 70.190/VR kan worden gesteld dat er duidelijke parallellen te trekken zijn inzake de bevoegdheden van de gewesten inzake de veiligheid van elektriciteitsdistributie, gasdistributie en de distributie van warmte en koude via warmte- en koudenetten. Al deze vormen van energiedistributie behoren immers in beginsel tot de gewestelijke bevoegdheden.

De Raad meent wel dat wat de bevoegdheid elektriciteit betreft dit te ruim geformuleerd is, rekening houdend met de federale bevoegdheid voor het vaststellen van productnormen. De bevoegdheid om, als accessorium van de gewestelijke bevoegdheid voor de elektriciteitsdistributie, veiligheidsvoorschriften voor te schrijven voor de distributienetten en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit kan immers volgens de Raad niet zo ver reiken dat ook veiligheidsvoorschriften zouden worden vastgesteld voor alle installaties die aan dat net worden gekoppeld, maar er geen intrinsiek deel van uitmaken. De Raad stelt dan ook dat de bewoording “installaties op het elektriciteitsdistributienet of op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaamse Gewest” moet worden geherformuleerd richting “voor” of “van”. Hieraan wordt uitvoering gegeven.

- Tevens meent de Raad dat wat de ontworpen artikelen 4.1.11/8 en 4.1.11/9 betreffen in het licht van het principe van de eenheid van de verordenende macht een delegatie aan de netbeheerders om de veiligheidscode vast te stellen niet te billijken valt. Het artikel dient te worden geredigeerd richting een regeling waarbij de Vlaamse Regering, *op voorstel* van de aardgasdistributienetbeheerders en de elektriciteitsdistributienetbeheerders, zelf de veiligheidscodes vaststelt, zoals overigens het geval is in de parallelle regeling voor de warmte- en koudnetten in het ontworpen artikel 4/1.1.1/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De laatste leden van de ontworpen artikelen 4.1.11/8 en 4.1.11/9 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, inzake de bekendmaking van de veiligheidscodes in het Belgisch Staatsblad, zijn in dat geval volgens de Raad van State in het licht van artikel 84 van de BWHI overbodig en kunnen dus worden weggelaten. Bijkomend dient het ontworpen artikel 15.3.5/25 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, dat nu nog verwijst naar het indienen van ontwerpen van veiligheidscodes ter goedkeuring bij de Vlaamse Regering, in dezelfde zin te worden aangepast.

Dit deel van het advies komt enigszins bevreemdend over aangezien die ontworpen artikelen al zijn geformuleerd als “Op gezamenlijk voorstel van de aardgasdistributienetbeheerders, beslist de Vlaamse Regering over de goedkeuring”. Het is dus niet dat aan die netbeheerders een regelgevende delegatie wordt gegeven: de bevoegdheid om te beslissen blijft volledig en onverkort bij de Vlaamse Regering. Dit niettegenstaande wordt de bewoording in het licht van het advies geherformuleerd.

- Volgens de Raad verdient het aanbeveling om te verduidelijken in welke mate de veiligheidscodes in kwestie ook bedoeld zijn om te gelden voor directe lijnen, directe leidingen en gesloten distributienetwerken. Hieraan wordt uitvoering gegeven.
- Voorts was het de Raad van State niet duidelijk wat concreet moet worden begrepen onder de (niet gedefinieerde) noties “installaties voor aardgasdistributie” (vermeld in het ontworpen artikel 4.1.11/8 van het Energiedecreet van 8 mei 2009), “installaties op het elektriciteitsdistributienet of op het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit” (vermeld in het ontworpen artikel 4.1.11/9 van het Energiedecreet van 8 mei 2009) en “installaties voor warmte- en koudedistributie” (vermeld in het ontworpen artikel 4/1.1.1/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009). De Raad vroeg dit te verduidelijken in de memorie.

Het gaat in die bepalingen niet enkel over de lijn- of leidinginfrastructuur zelf maar ook over alle accessoria en constructies die deel uitmaken van het warmte of koudnet, het aardgasdistributienet, het elektriciteitsdistributienet of het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit (bv. transformatoren, distributiecabines,...). Aangezien deze noodzakelijk zijn voor de werking van het net in kwestie en daarvan deel uitmaken, is het aspect ‘veiligheid’ ook daarop van toepassing.

- Ook stelt de Raad dat aangezien het ontworpen artikel 4.1.11/8 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 voortaan de rechtsgrond moet vormen voor de veiligheidscodes voor het aardgasdistributienet, het gepast lijkt om de oude rechtsgrond voor die veiligheidsmaatregelen op te heffen. Het ontwerp wordt bijgevolg het best aangevuld met een bepaling die strekt tot opheffing van de wet van 24 december 1970 ‘betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties’, wat betreft de gewestbevoegdheden.

Hieraan wordt uitvoering gegeven. Het feit dat dit thans een gewestbevoegdheid is geworden heeft echter ook als consequentie dat de in die wet voorziene toezichts- en handhabingsbepalingen niet zomaar uitvoerbaar zijn, te meer daar de federale overheid te kennen heeft gegeven naar de toekomst toe niet meer te willen instaan voor dat toezicht en die handhaving. Daarom wordt als een overgangsmaatregel bepaald dat tot aan de inwerkingtreding van de opheffing van de wet van 24 december 1970 het departement

Omgeving wordt aangesteld als de toezichts- en handhavingsinstantie. Ofschoon de inhoud van de toekomstige door de Vlaamse Regering vast te stellen en vanaf 2026 van toepassing zijnde veiligheidsregels bij de distributie van aardgas vandaag uiteraard nog niet gekend zijn, is het is hierbij evenwel de bedoeling dat parallel met de inwerkingtreding van de eigen gewestelijke veiligheidsmaatregelen (cfr. het ontworpen artikel 4.1.11/8) ook een eigen daaraan aangepast toezichts- en handhavingskader nog zal worden uitgewerkt.

- Het recht van de afnemers op een communicerende digitale meter is in het ontworpen artikel 4.1.22/3, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 volgens de Raad soms voorwaardelijk verwoord: indien bijvoorbeeld door de locatie geen communicatie mogelijk is, zal aan de betrokken netgebruiker enkel een oplossing moeten worden geboden indien een (nader door de Vlaamse Regering in te vullen) “technisch en economisch haalbare oplossing” mogelijk is. Er dient in dit verband volgens de Raad een voorbehoud te worden gemaakt wat betreft de verenigbaarheid van de regeling die een onderscheid maakt tussen “communicerende” en “niet-communicerende” digitale meters in het ontworpen artikel 4.1.22/3, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 met richtlijn (EU) 2019/944, die immers niet voorziet in de mogelijkheid dat een slimme-metersysteem niet op afstand kan communiceren. Dergelijke “niet-communicerende” digitale meters lijken volgens de Raad in elk geval niet te kunnen worden meegeteld om te bepalen of het minimale percentage van 80 % vermeld in bijlage II bij richtlijn (EU) 2019/944 bereikt is.

Hiervan wordt akte genomen. De overeenstemming met voormelde Richtlijn wordt overigens verzekerd door het feit dat de bepaling expliciet vaststelt dat iedere afnemer sowieso het recht heeft om Fluvius te vragen zijn/haar probleem met een niet communicerende digitale meter op te lossen zodat deze over de volledige functionaliteiten kan beschikken.

Er dient hierbij te worden geduïd dat de voorgestelde regeling ook nadrukkelijk voorziet dat de distributienetbeheerder er in alle gevallen voor zorgt dat nooit meer dan 6% van de geplaatste digitale meters voor aardgas of 3% van de geplaatste digitale meters voor elektriciteit niet-communicerend zijn, wat uiteraard betekent dat deze regeling in het slechtste geval slechts een marginaal effect heeft op het te behalen percentage van de uitrol.

- De Raad stelt dat het omwille van de duidelijkheid aanbeveling verdient om de woorden “het technische proces van verandering” (vermeld in het ontworpen derde lid dat door het voorontwerp in artikel 4.4.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt ingevoegd) te vervangen door de woorden “*de verandering van leverancier, aggregator of dienstverlener*”. Hieraan wordt uitvoering gegeven.
- De Raad van State bevestigt de principiële bevoegdheid van de gewesten om energiebesparingsdoelstellingen op te leggen aan overheidsinstanties, inclusief de federale overheid.
- De Raad stelt wel dat artikel 6 van de richtlijn (EU) 2023/1791 een onderscheid maakt tussen enerzijds de totale bruikbare vloeroppervlakte, waarvan de definitie decretaal nog dient te worden omgezet, en anderzijds de “totale vloeroppervlakte” en dat het ontworpen artikel 7.8.2 dit niet consequent hanteert.

De definitie van het begrip ‘bruikbare vloeroppervlakte’ zal daarom van het Energiebesluit worden verplaatst naar het Energiedecreet van 8 mei 2009. In de omzetting van artikel 6 van Richtlijn (EU) 2023/1791 zal evenwel worden vastgehouden aan het gebruik van de term ‘bruikbare vloeroppervlakte’ zoals die momenteel wordt gedefinieerd. Het is belangrijk in dit kader te verwijzen naar de eis die in artikel 6 van de Richtlijn (EU) 2023/1791 werd opgenomen om jaarlijks minstens 3% van de totale vloeroppervlakte te renoveren naar een bijna-energie neutraal (BEN) gebouw, overeenkomstig artikel 9 van Richtlijn 2010/31/EU. In de Richtlijn 2010/31/EU wordt niet gedefinieerd op welke vloeroppervlakte men zich moet

baseren om de eisen voor een BEN-gebouw te bepalen. Dit is dus een vrijheid van de lidstaten. In de Vlaamse regelgeving werd bepaald dat deze eisen van toepassing zijn op het beschermd volume. Het beschermd volume heeft betrekking op ruimten in een gebouw die geklimatiseerd worden. De 'bruikbare vloeroppervlakte' waarnaar wordt verwezen omvat de vloeroppervlakte van hetzelfde beschermd volume, gezien dit de som is 'van de brutovloeroppervlakten van alle vloerniveaus binnen het beschermde volume van het gebouw'.

Om binnen de Vlaamse regelgeving dus een zinvolle en coherente omzetting te doen van artikel 6 van de Richtlijn (EU) 2023/1791, kan enkel verwezen worden naar 3% van de 'bruikbare vloeroppervlakte' die jaarlijks gerenoveerd moet worden tot een BEN-gebouw. Om van een BEN-gebouw te spreken is het niet nodig en evenmin wenselijk dat de totale vloeroppervlakte energetisch gerenoveerd werd. Door vast te houden aan de 'bruikbare vloeroppervlakte' houden we de Vlaamse regelgeving coherent en voorkomen we dat BEN-ingrepen moeten gebeuren op gebouwdelen die niet geklimatiseerd worden.

- De vraag rijst volgens de Raad van State of artikel 6, lid 5, van richtlijn (EU) 2023/1791 toelaat om in het ontworpen artikel 12.3.1, § 2, eerste lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 in een uitzondering te voorzien voor "de openbare besturen bevoegd voor Defensie" wat betreft de terbeschikkingstelling van de voormelde gegevens. De uitzonderingen vermeld in artikel 6, lid 2, van richtlijn (EU) 2023/1791 zijn immers beperkt tot artikel 6, lid 1, zoals blijkt uit de tekst van die bepaling.

Een strikte lezing van lid 5 voorziet inderdaad geen letterlijke uitzondering voor defensie, maar het zou niet stroken met of compatibel zijn met 's lands veiligheid om – zeker in de huidige tijden van toenemende geopolitieke polarisatie en instabiliteit – dergelijke cruciale gegevens met betrekking tot o.a. energiegebruik, -types, -aansluitingen, en militaire verwarmde en/of gekoelde locaties/gebouwen/installaties van Defensie actief openbaar te maken. Dit is overigens ook wat de geest van de richtlijn inhoudt door doorheen de richtlijn (EU) 2023/1791 meermaals in specifieke uitzonderingen (bv. artikel 5, artikel 6, artikel 7, artikel 12) voor defensiedoeleinden te voorzien. Zoals de Raad zelf terecht zelf aanhaalt kan van die richtlijn bepaling worden afgeweken overeenkomstig artikel 346, lid 1, a), van het VWEU, dat stelt dat geen enkele lidstaat gehouden [is] inlichtingen te verstrekken waarvan de verbreiding naar zijn mening strijdig zou zijn met de wezenlijke belangen van zijn veiligheid.

- De Raad meent dat met het oog de eenvormigheid van het begrippenkader rond "Vlaamse overheid" zich ook een wijziging van artikel 1.1.3, 104°/1, b), van het Energiedecreet van 8 mei 2009 opdringt, waar de zinsnede "inclusief de intern en extern verzelfstandigde agentschappen" moet worden weggelaten. Hieraan wordt uitvoering gegeven.
- De Raad stelt dat het aanbeveling verdient om de tekst van het artikel dat artikel 4.1.21, vierde lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wijzigt eenvormig te maken met de in artikel 4.1.1, eerste lid gehanteerde terminologie ("aaneensluitend geografisch afgebakend gebied"). Hieraan wordt uitvoering gegeven.

Bijkomend stelde de Raad dat gelet op de inhoud van deel 2, titel 8, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur ("Vrijwillige samenvoeging van gemeenten"), in het ontworpen artikel 15.3.5/18, §2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 de woorden "steden en gemeenten" moeten worden vervangen door het woord "gemeenten", het woord "fusioneren" moet worden vervangen door de woorden "worden samengevoegd tot een nieuwe gemeente" en het woord "fusie" telkens moet worden vervangen door het woord "samenvoeging". Het zou volgens de Raad de duidelijkheid van de tekst ook ten goede komen indien daarin uitdrukkelijk wordt verwezen naar deel 2, titel 8, van het decreet van 22 december 2017. Hieraan wordt uitvoering gegeven.

3. WIJZIGINGEN AAN HET ONTWERP VAN DECREET

Aan het ontwerp van decreet werden de volgende wijzigingen aangebracht:

- Ten gevolge van de wijzigingen aan het ontwerp van decreet wordt het ontwerp volledig vernummerd. Ook wordt het opschrift als gevolg van het advies van de Raad van State aangepast.
- **ARTIKEL 2:** dit artikel met betrekking tot de te vermelden om te zetten Europese richtlijnen wordt conform het advies van de Raad van State aangepast.
- In **ARTIKEL 3** wordt met betrekking tot het in het artikel 591 van het Gerechtelijk Wetboek toe te voegen punt het cijfer “30” telkens vervangen door het cijfer “28”.
- Er wordt een nieuw **ARTIKEL 4**, nieuw **ARTIKEL 5** en nieuw **ARTIKEL 6** ingevoegd. Aangezien de bevoegdheid voor de veiligheid van aardgasdistributie volgens de Raad van State in het kader van de staats hervorming van 1988 aan de gewesten werd overgedragen, en er via invoeging door middel van dit verzameldecreet vanaf 2026 een specifieke eigen Vlaamse regeling van kracht zal worden, suggereerde de Raad van State immers dat omwille van de nieuwe bepalingen met betrekking tot de veiligheidscodes aangaande aardgasdistributie, het ook dienstig is om wat betreft de gewestbevoegdheden de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, wat betreft de gewestbevoegdheden op te heffen.

In de tussentijd wordt wel voorzien in een tijdelijke oplossing voor het toezicht op deze regeling. Artikel 2 van de wet van 24 december 1970 maakt qua handhaving voor de door of krachtens deze wet ingestelde verplichtingen de toezichts- en sanctiemogelijkheden uit hoofdstuk VI van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen van toepassing.

Daarom wordt expliciet van artikel 2 van de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties afgeweken zodat in afwijking van hoofdstuk VI van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen de daartoe door de leidend ambtenaar aangeduide personeelsleden van het departement Omgeving bevoegd zijn voor de controle op de naleving van de voorwaarden en de verplichtingen die opgelegd zijn door of krachtens deze wet. Parallel wordt artikel 16.1.1 van het DABM aangepast zodat de wet van 24 december 1970 wordt opgenomen in de lijst van bepalingen waar titel XVI van het DABM m.b.t. toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen op van toepassing wordt, en wordt het niet naleven van de wet en haar uitvoeringsbepalingen gelijk gesteld met een milieu-inbreuk.

Het is daarbij echter de bedoeling dat tegen 1 januari 2026 nog zal worden voorzien in specifieke Vlaamse toezichts- en handhavingssystemen (zie infra).

- Gelet op het advies van de Raad van State met betrekking tot ETS Scheepvaart en de nood tot het daarbij voorafgaandelijk sluiten van een samenwerkingsakkoord, worden in het ontwerpdecreet het **ARTIKEL 4 (OUD)** tot en met **ARTIKEL 16 (OUD)** geschrapt.
- In **ARTIKEL 7** (oud artikel 17) worden de volgende wijzigingen doorgevoerd:
 - o Conform het advies van de Raad van State wordt in punt 104°/1, b) de zinsnede “, inclusief de intern en extern verzelfstandigde agentschappen” opgeheven
 - o Er wordt een definitie ingevoegd van de term “totale bruikbare vloeroppervlakte”.

- Er wordt een definitie ingevoegd van verplichting tot het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen. Artikel 2, punt 6 van richtlijn (EU) 2018/2001 definieert immers het begrip “verplichting tot het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen” als een steunregeling waarbij energieproducenten worden verplicht een bepaald aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in hun productie op te nemen, energieleveranciers worden verplicht een bepaald aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in de levering op te nemen of energieconsumenten worden verplicht een bepaald gedeelte van hun energieverbruik uit hernieuwbare bronnen te halen, met inbegrip van regelingen waarbij middels het gebruik van groencertificaten aan deze eisen kan worden voldaan.” De Europese Commissie is in het kader van de voormelde richtlijn van mening dat ook die term letterlijk moet worden omgezet in regelgeving ofschoon dat zij bij de vorige richtlijnen dat niet nodig achtte. Om aan de verzuchtingen en zeer formalistische interpretatie van de Europese Commissie tegemoet te komen, wordt die definitie ingevoegd en dit ofschoon die term heden niet in het gewestelijke energierecht wordt gehanteerd. Ten einde dat euvel te remediëren wordt voorgesteld om het opschrift van titel VI, hoofdstuk I, afdeling V aan te vullen met die term (zie infra artikel 24).
- In de nieuw in te voegen definitie van “niet-energetisch verbruik” wordt gespecificeerd dat het daarbij om het gebruik van een brandstof als grondstof in een industrieel proces of als smeermiddel, vet, bitumen of oplosmiddel, maar niet voor het produceren van energie als primaair doel gaat;
- In **ARTIKEL 9, 1°** (oud artikel 19, 1°) worden n.a.v. het advies van de Raad van State de woorden “geografisch aaneensluitend afgebakend gebied” vervangen door de woorden “aaneensluitend geografisch afgebakend gebied”.
- In **ARTIKEL 12** (oud artikel 22) worden n.a.v. het advies van de Raad van State in het ontworpen artikel 4.1.11/8 de volgende wijzigingen aangebracht:
 - Omwille van het principe van de eenheid van de verordenende macht wordt in het eerste lid de zin “Op gezamenlijk voorstel van de aardgasdistributienetbeheerders, beslist de Vlaamse Regering over de goedkeuring van een veiligheidscode.” vervangen door de zin “De Vlaamse Regering stelt, op gezamenlijk voorstel van aardgasdistributienetbeheerders, een veiligheidscode vast.”
 - Gelet op de opmerking van de Raad van State wordt de verwijzing naar de inwerkingtreding van de code na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad geschrapt.
 - Gelet op de opmerking van de Raad van State aangaande de toepasselijkheid van de veiligheidscodes wordt expliciet bepaald dat de veiligheidscode van overeenkomstige toepassing op installaties van gesloten distributienetten, privé-distributienetten en directe leidingen.
- In **ARTIKEL 13** (oud artikel 23) worden n.a.v. het advies van de Raad van State in het ontworpen artikel 4.1.11/9 de volgende wijzigingen aangebracht:
 - Omwille van het principe van de eenheid van de verordenende macht wordt in het eerste lid de zin “Op gezamenlijk voorstel van de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, beslist de Vlaamse Regering over de goedkeuring van een veiligheidscode.” vervangen door de zin “De Vlaamse Regering stelt, op gezamenlijk voorstel van de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, een veiligheidscode vast.”
 - Gelet op de opmerking van de Raad van State wordt de verwijzing naar de inwerkingtreding van de code na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad geschrapt.
 - Gelet op de opmerking van de Raad van State aangaande de toepasselijkheid van de veiligheidscodes wordt expliciet bepaald dat de veiligheidscode van overeenkomstige

- toepassing op installaties van gesloten distributienetten, privé distributienetten en directe lijnen.
- Gelet op de consequenties van het door de Raad gemaakte bevoegdheidsrechtelijke onderscheid tussen installaties “op het” net en installaties “van het” net wordt de tekst van het ontworpen artikel aangepast.
 - Tot slot wordt in punt 2° benevens de reeds vermelde ingravingsdiepte, ook de vrije hanghoogte als een veiligheidsmaatregel opgenomen. Veiligheidsregels zijn op dat punt immers ook relevant voor de concrete toepassing van het recht van de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit tot het afhakken van boomtakken of rooien van bomen die te dicht bij de bovengrondse elektrische lijnen komen en die kortsluitingen of schade aan de lijn zouden kunnen veroorzaken als vermeld in artikel 4.1.23, §1, 3° van het Energiedecreet van 8 mei 2009.
- In **ARTIKEL 19, 2°** (oud artikel 29, 2°) worden de woorden “het technische proces van verandering” vervangen door de woorden “de verandering van leverancier, aggregator of dienstverlener”.
 - Nieuw **ARTIKEL 24**: via dit artikel worden in titel VII, hoofdstuk I van hetzelfde decreet aan het opschrift van afdeling V de woorden “en verplichtingen tot het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen” toegevoegd (zie supra artikel 7).
 - Nieuw **ARTIKEL 25** en nieuw **ARTIKEL 26**: artikel 7.1.10, §4 en artikel 7.1.11, §3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bepalen dat als een aantal voorwaarden zijn vervuld, het VEKA dient over te gaan tot een evaluatie van de quota- en productiedoelstellingen en deze dient voor te leggen aan de Vlaamse Regering. Het gaat om de volgende gebeurtenissen die zo’n evaluatie triggeren:
 - het aantal beschikbare groenestroomcertificaten minder dan 105% of meer dan 125% bedraagt van het aantal voor te leggen groenestroomcertificaten;
 - het aantal beschikbare warmtekrachtcertificaten minder dan 105% of meer dan 125% bedraagt van het aantal voor te leggen warmtekrachtcertificaten;
 - de verhouding tussen het aantal toegekende voor de groenestroomcertificaten aanvaardbare groenestroomcertificaten en de totale bruto geproduceerde groene stroom meer dan 5% afwijkt van de verhouding bij de vorige evaluatie;
 - de verhouding tussen het aantal toegekende voor de certificatenverplichting aanvaardbare warmtekrachtcertificaten en de gerealiseerde warmte-krachtbesparing meer dan 5% afwijkt van de verhouding bij de vorige evaluatie;
 - de werkelijke productie per hernieuwbare energiebron meer dan 10% afwijkt van de subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron, vermeld in artikel 7.1.10, § 2. In dat geval wordt tevens geëvalueerd welke de oorzaken zijn van die afwijkingen en worden remediërende maatregelen of bijsturing van de subdoelstellingen voorgesteld.

De voormelde situaties kan echter enerzijds een continue toestand zijn en anderzijds een stop-and-go effect zijn, waardoor het VEKA de quota- en productiedoelstellingen op continue basis dient te evalueren en vervolgens ook continu dient te blijven rapporteren aan de Vlaamse Regering zonder dat de situatie ten opzichte van het op korte termijn daarvoor bezorgde rapport eigenlijk wezenlijk is gewijzigd. Ten einde te vermijden dat het VEKA en de Vlaamse Regering in een continu patroon terecht komt van uit te voeren evaluaties wordt bepaald dat deze evaluaties hoogstens eenmaal per twaalf maanden plaatsvinden.

- **ARTIKEL 35** (oud artikel 42): in het ontworpen artikel 7.8.2 worden de volgende wijzigingen aangebracht:
 - Er wordt een verduidelijking opgenomen zodat – in lijn met het opschrift van de afdeling II – de energiebesparingsverplichting betrekking heeft op de verwarmde en/of gekoelde gebouwen in volle eigendom, erfpacht of opstal van

overheidsinstanties. Anders zouden in principe ook energiebesparingen in openbare verlichting, dienstvoertuigen enzovoort in aanmerking komen. Dat kan conform artikel 6 van de richtlijn (EU) 2023/1791 echter niet: de besparingen moeten ook onder de alternatieve benadering wel degelijk binnen de gebouwen gerealiseerd worden.

- In de ontworpen paragraaf 4 worden de woorden “totale vloeroppervlakte” vervangen door de woorden “totale bruikbare vloeroppervlakte”.
- **ARTIKEL 38** (oud artikel 45): in artikel 12.2.1 wordt naast de waterstofproducenten en -verbruikers ook nog melding gemaakt van de waterstofnetbeheerders, die moeten rapporteren over de hoeveelheid waterstof die wordt geïnjecteerd of afgenomen en de wijze waarop die werd geproduceerd en de beheerders van kleinschalige waterstofopslaginstallaties, die moeten rapporteren over de hoeveelheid waterstof opgeslagen of afgenomen en de wijze waarop die werd geproduceerd.
- **ARTIKEL 39** (oud artikel 46): in het ontworpen artikel 12.3.1 worden de volgende wijzigingen aangebracht:
 - Er wordt gespecificeerd dat de data die elk openbaar bestuur beschikbaar moet stellen, jaarlijks geactualiseerd moeten worden tot minstens twee kalenderjaren terug in de tijd. Dit laat toe dat de openbare besturen de werkelijke verbruiksdata kunnen gebruiken, gezien er voor de bepaling van werkelijke verbruiken minstens één meteropname na afloop van het kalenderjaar waarover de data handelt beschikbaar moet zijn. Dit kan voor alle meters pas twee jaar na datum gegarandeerd worden.
 - Er wordt toegevoegd dat op vraag van een openbaar bestuur de netbeheerders ook beschikbare data aangaande de kalenderjaren 2019 en 2020 ter beschikking moeten stellen. Op deze manier kan ook verbruiksdata vanaf 2019 gemonitord worden indien er in de verdere concretisering van de energiebesparingsverplichting uit artikel 40 van dit decreet voor wordt gekozen om 2019 als referentiejaar te nemen voor bepaalde openbare besturen. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn voor de lokale besturen, die nu in het kader van het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) reeds werken met referentiejaar 2019 in hun energiebesparingsdoelstellingen.
 - Om de verplichting meer in lijn te brengen met hetgeen wordt gevraagd in Richtlijn (EU) 2023/1791 en bijkomende administratieve lasten bij openbare besturen zoveel mogelijk te vermijden, is het voldoende indien jaarwaarden per hoofdmeter voor elektriciteit en gas ter beschikking worden gesteld. Er wordt voor openbare besturen echter wel de ruimte gelaten om, indien gewenst, kwartierwaarden voor elektriciteit of uurwaarden voor gas of maandwaarden, indien beschikbaar, op te nemen in de inventaris.
 - In het kader van de Burgemeestersconvenant worden CO₂-emissie-inventarissen opgesteld. Daarin zitten ook emissies ten gevolge van energieverbruiken van lokale besturen vervat. Door de rapporteringsdeadline aan te passen naar 31 maart 2025 kunnen de gerapporteerde energieverbruiksdata eveneens gebruikt worden om tijdig te verwerken in de CO₂-emissie-inventarissen die voor lokale besturen worden opgesteld in kader van de opvolging van de voortgang inzake het Burgemeestersconvenant.
 - Tot slot wordt een foutieve verwijzing naar voorgaande paragrafen rechtgezet.
- In **ARTIKEL 47** (oud artikel 54) worden n.a.v. het advies van de Raad van State de volgende wijzigingen aangebracht:
 - Aangezien “stad” slechts een eretitel is geworden, worden de woorden “steden en” geschrapt. Het gaat generiek immers over “gemeenten”.
 - het woord “fusioneren” wordt vervangen door de woorden “worden samengevoegd tot een nieuwe gemeente als bedoeld in deel 2, titel 8, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur”;
 - het woord “fusie” wordt telkens vervangen door het woord “samenvoeging”.

- In **ARTIKEL 48** (oud artikel 55) en **ARTIKEL 52** (oud artikel 59): het ontworpen artikel 15.3.5/25 wordt geherformuleerd naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State met betrekking tot de eenheid van de verordende macht (zie supra).

Terwijl het omwille van de mogelijks grote consequenties voor aardgasdistributieiligheid dringend nodig is dat er op korte termijn een eigen gewestelijke regeling, toezicht en handhaving op die veiligheid komt, is dit voor de veiligheid van elektriciteitsdistributie een minder dringend gegeven. Daarom wordt voorgesteld de inwerkingtreding van het ontworpen artikel 4.1.19/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 aan de Vlaamse Regering te delegeren. Dit betekent ook dat de overgangsmaatregel uit het ontworpen artikel 15.3.5/25 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 met betrekking tot de elektriciteitsdistributieiligheid niet langer noodzakelijk is.

- **ARTIKEL 49** (oud artikel 56): in het ontworpen artikel 15.3.5/26 worden nog volgende zaken toegevoegd:
 - o Beheerders van kleinschalige waterstofopslaginstallaties moeten rapporteren over de hoeveelheid waterstof die wordt opgeslagen of afgenomen. Daarbij wordt onder kleinschalige waterstofopslaginstallaties de opslaginstallaties begrepen die geen wezenlijke bijdrage leveren aan de bevoorradingszekerheid.
 - o Het VEKA stelt een elektronisch formulier ter beschikking op welke basis de rapportering kan gebeuren.
 - o Zowel voor de waterstofproducenten als -verbruikers wordt een drempelwaarde van 18 TJ ingevoerd zodat kleine waterstofverbruikers of -producenten, vb. op laboschaal, die geproduceerde of verbruikte hoeveelheid waterstof niet hoeven te rapporteren.
 - o Ook wordt in paragraaf 2, paragraaf 3, 8° en paragraaf 4, 4° een uitzondering toegevoegd voor gegevens in het kader van de uitzonderingen RFNBO door dit te koppelen aan “in geval van toepassing”/“indien beschikbaar” (dus zowel bij rapportering voor producenten als verbruikers van waterstof).

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het voorliggende ontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de begroting van de Vlaamse overheid.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Gelet op de veiligheidsrisico's die gepaard gaan met de bevoegdheid voor de veiligheid van aardgasdistributie zoals ingeschreven in de nieuwe artikelen 4, 5, 13 en het feit dat de Vlaamse minister van Omgeving geen enkel risico wil nemen met de veiligheid van de bevolking, wordt voorgesteld voor deze taken, gekoppeld aan deze nieuwe bevoegdheid, de volgende personeelsleden te voorzien binnen het departement Omgeving en dit buiten de koppenbesparingsdoelstellingen:

- 2 tijdelijke VTE (niveau A, beleidsmedewerkers) voor het beleidsvoorbereidend werk en implementatie (o.a. voorbereiding eigen Vlaams handhavingssysteem) tot uiterlijk 31 december 2026;
- 2 permanente VTE (niveau A, toezichthouders) voor het beleidsvoorbereidend werk, implementatie en de structurele, effectieve uitvoering van de bevoegdheid..

De weerslag op het personeelsbudget wordt als volgt begroot:

Graad & Rang	Hoedanigheid	Eenheidskost/jaar	Aantal	Totale kost	Profiel
Adjunct van de directeur (rang A1)	Contractueel	€80.815,16	4	€323.260,64	2 toezichthouders + 2 beleidsmedewerkers
Totaal: €323.260,64					

Hiernaast wordt er een werkingskost in rekening gebracht van het betrokken personeel: met name, 8.725 euro per persoon.

De uitgaven, wat betreft de beleidsmedewerkers en toezichthouders, worden aangerekend op uitgavenartikel QB0 – 1QAX2ZZ-WT voor de werkingskosten en uitgavenartikel op QB0 – 1QAX2ZZ-LO voor de personeelsuitgaven.

De minister bevoegd voor Bestuurszaken verleende zijn akkoord.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het voorliggende ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring van het ontwerpdecreet volgt nog de parlementaire behandeling in het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer en energie-efficiëntie en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement;
- 3° akkoord te gaan met de aanwerving van 2 permanente VTE en 2 tijdelijke VTE bij het departement Omgeving in het kader van distributieveil提高heid, en deze VTE's buiten de koppenbesparingsdoelstellingen te houden
- 4° machtigt de Vlaamse minister, bevoegd voor het klimaat, om gelet op de strekking van het advies nr. 75.164/VR/16 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State m.b.t. ETS zo snel mogelijk onderhandelingen aan te gaan met de andere gewesten en de federale overheid, om conform het advies van de Raad van State afspraken te maken over de aanduiding van de bevoegde autoriteiten voor de implementatie van ETS scheepvaart en ETS2;

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Ontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer en energie-efficiëntie;
2. Memorie van toelichting;
3. Advies nr. 75.164/VR/16 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State
4. Akkoord minister van Bestuurszaken